

PTICE OB MORJU

PTICE, KI ŽIVIJO OB MORJU SO: Polarni slapnik, čopasti ponirek, kormoran, velika bela čaplja, mala bela čaplja, siva čaplja, srednji žagar, liska, sprememnljivi porodnik, togotnik, rdečenogi martinec, mali martinec, polojnik, sabljarka, rečni galeb, črnoglavi galeb, rumenonogi galeb, navadna čigra, mala čigra, veliki škurh, čapljica, sivka, siva gos, Mokož in druge.

HRANA: Njihova glavna hrana so ribe, drugače pa jedo tudi žabe, žuželke, rake, vodno rastlinje, semena, manjše vodne živali, kuščarje, mehkužce, kolobarnike, pajke, mrhovino... Ker hrane ni vedno dovolj, se selijo. Ko iz zraka zagledajo plen v morju, se spustijo na vodno površino in ga s kljunom zagrabi. Nekarere pa lovijo plen tako, da se potapljaajo. Ptiči nimajo zob, zato mora prebavni sistem opraviti vse stopnje razgradnje hrane. Rastlinojedi ptiči imajo mlinček, ki pojedeno hrano zdrobi v kašo.

RAZMNOŽEVANJE: Pri ptičih sta spola ločena. Pri večini vrst samec osemeni samico med kratko združitvijo stokov. Kot pri plazilcih ima lupina jajca več plasti, pod debelo in čvrsto apnenčasto lupino je voljna notranja, pod njo je plodnik, ki je kot zarodni mešiček napolnjen s tekočino in omogoča razvoj zarodka. Jajce se imenuje amniotsko jajce. Zarodek črpa hrano iz velikih zalog rumenjaka in beljaka. Jajca vali tako, da jih grejejo z lastno telesno toploto. Ptice ponavadi izležejo od 1 do 10 jajc.

BIVALIŠČE: Ptice ponavadi gnezdijo na tleh ob vodi, v gostem rastlinju, na drevesu ali pa imajo kar plavajoče gnezdo.

NOTRANJI ORGANI: Možgani še nimajo nagubane površine, vendar popolnoma izpolnjujejo obsežno lobanjsko votlino. V ustih je jezik. Konec dolgega in mišičastega požiralnika je razširjen v golšo, kjer se hrana zmehča. Za njim je dvodelni želodec, razdeljen na žlezovnik, ki izloča prebavne sokove, za njim je mlinček z močno mišično steno in dvema roženima ploščama, kjer se hrana tre. Tanko črevo je dolgo, med njim in debelim črevesom sta dva slepiča. Debelo črevo se končuje v stoku, kamor se izlivajo tudi izvodila sečnih in spolnih organov. Dvokrpa jetra so dokaj velika, ob njih je žolčni mehur. Podolgovata trebušna slinavka leži v pentlji tankega črevesa in po dveh izvodilih izloča prebavne sokove v začetni del tankega črevesa. Pljuča so prirasla na rebra in hrbtno steno telesne votline. Pljučni izrastki, mehovi, so med drobno in prsnimi mišicami. Srce je štiridelno, z dvema preddvoroma in dvema prekatoma, tako da sta oksigenirana in deoksigenirana kri popolnoma ločeni.

Ptice imajo ledvice, nimajo pa sečnega mehurja. Iz ledvic se sečna kislina izloča v stok, od tod pa skupaj z izrebrkom na prosto.

ZNAČILNOSTI:

- ptice ob morju so toplokrvne

- imajo mehko telo, v precejšnji meri zaradi pljučnih vreč ali mehov in votlih kosti
- sprednje okončine so: krila omogočajo letenje. pingvini pa z njimi plavajo
- zadnje okončine so: noge, prilagojene za hojo, tekanje, plezanje ali plavanje
- koža je tanka, na njej perje, ki je značilno le za ptice in varuje pred izgubo toplote
- letalna peresa omogočajo letenje
- značilnost ptic je tudi roževinast kljun brez zob in vrečasto razširjen del prebavila za požiralnikom - golša
- želodec je iz dveh delov železovnika in mlina; v železovniku poteka prebava s pomočjo prebavnih sokov, v mišičastem mlinu pa se mehansko drobi
- imajo odlično razvito živčevje in čutila
- najpomembnejša čuta sta vid in sluh
- ptice se med seboj se sporazumevajo z oglašanjem (petjem)
- imajo izredno sposobnost orientacije v prostoru in navigacije
- ptice selivke preletijo tudi več tisoč kilometrov
- klateži se gibljejo iz kraja v kraj in se ne selijo
- stalnice pa ne zapuščajo izbranega območja

POMEN

Ptiči imajo pomembno vlogo v prehranjevalnih verigah in spletih. Gospodarsko so pomembni koristni žužkojedi, ter kot lovna divjad in v perutninarstvu. Nekateri pa povzročajo tudi znatno škodo npr. komorani v ribogojstvu.

KORMORAN

Kormoran meri skoraj meter. Odrasli kormorani so povsem črne barve, mlade ptice pa so rjavkaste, s svetlim trebuhom in prsmi. Imajo dolg vrat, zvit, kadar počivajo, in iztegnjen, kadar plavajo. Kormorani jedo ribe. Izvalijo 3-4 jajca in so delne selivke.

RUMENONOGI GALEB

Odrasla ptica je po zgornji strani peruti svetlosiva, drugo perje je belo. Kljun in noge so rumeni. Preden odrasle ptice v četrtem letu dosežejo spolno zrelost in obarvanost, je njihovo telo vsako leto bolj belo, peruti pa imajo vse več sivine. Rumennonogi galebi jedo morske živali in mrhovino. Izvali 2-3 jajca in je klatež.

POLARNI SLAPNIK

Polarni slapnik je odlično prilagojen na življenje v vodi. Zelo močne plavalne noge in hidrodinamična oblika telesa omogočata slapniku hitro plavanje ter dobro potapljanje. Prehranjuje se z ribami, raki in mehkužci. Med plavanjem se nenadoma iztegne, naslednji trenutek pa v lovu za plenom že izgine pod vodo, kjer je lahko tudi več kot minuto, preden se vrne na vodno površino. Gnezdi ob večjih jezerih severnih dežel, na otočkih ali obalah. Ponavadi ima 2 mladiča, ki prve 2-3 noči po izvalitvi spijo še na gnezdu, potem pa gnezdo zapustijo in spijo pod perutmi staršev.

ČOPASTI PONIREK

Vodna ptica z izrazito dolgim, spredaj belim vratom, koničastim kljunom, črnimi čopki na glavi in rdečerjavimi "zalizci". Pozimi teh "zalizcev" in čopkov na glavi nima. Zgornji del telesa je temen, spodnji pa bel. Spomladi, v času svatovanja, samec in samica pred parjenjem izvajata zelo zanimiv in zapleten ples na vodi. V Sloveniji je stalnica, razširjen je ob nižinskih vodah. Podobno kot mali ponirek potrebuje za gnezdenje vodno rastlinje, da si zgradi gnezdo, ki je največkrat iz rogoza. Gnezdo si splete na vodni površini in praviloma prosto plava. Jajca starša, kadar zapustita

gnezdo in se gresta hraniti, pokrijeta z rastlinjem. Mladiče starša v njihovih začetnih dnevih prevažata na hrbtu, saj so tako bolj varni.

PTIČJA GRIPA

KAJ JE PTIČJA GRIPA?

Ptičja gripa je infekcija, ki jo povzročajo virusi ptičje gripe. Ti virusi ptičje gripe se načeloma pojavljajo le med pticami. Divje ptice - ptice selivke raznašajo viruse v prebavilih, ampak ponavadi zaradi njih ne zbolijo, ker so naravno odporne na njih. Toda, ptičja gripa je zelo nalezljiva za domačo perutnino, race, kure in za njih večinoma tudi smrtonosna.

ALI PTIČJA GRIPA LAHKO OKUŽI ČLOVEKA?

Ponavadi ptičja gripa ne okuži človeka, ampak od leta 1997 je zabeleženih kar precej primerov okužbe in tudi smrti ljudi zaradi ptičje gripe. Ptičja gripa je do sedaj po svetu umorila že več kot 150 ljudi.

ZANIMIVOSTI:

- V Sloveniji se pojavljajo 3 vrste kormoranov: kormoran, vranjek in pritlikavi kormoran, in ka 13 vrst galebov. Rumenonogi in rečni galeb pri nas tudi gnezdita.
- Vranjek se potopi do 20 m globoko in vzdrži pod vodo do 170 s.
- Najdaljšo selitveno pot med vsemi pticami napravi polarna čigra ki gnezditi v Arktiki, prezimuje pa na Antarktiki. Na selitveni poti v enem letu preleti približno 20.000 km.
- Bližnji čigrin sorodnik škarjekjun lovi tako, da leta tik nad vodo in s spodnjo polovico kljuna reže vodno gladino. Ko zadene ob kaj tršega, kljun sunkovito zapre.